

การท่องเที่ยวเชิงกีฬาโอกาสสำหรับจังหวัดชายแดนใต้

Sport Tourism advantage on Thai Southern Border Province

วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ (Worapong Phoomborplub)*

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมอย่างรวดเร็วในกลุ่มนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน โดยได้รับอิทธิพลเรื่องความสนใจการดูแลสุขภาพ และการให้ความสำคัญในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถแบ่งรูปแบบออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การติดตามชมกีฬาในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและการเดินทางมาเพื่อเล่นกีฬา พร้อมทั้งการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ การท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามทั้งด้านธรรมชาติ ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรมและการค้าชายแดน แต่ต้องพบกับอุปสรรคที่สำคัญ คือ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ สร้างความไม่มั่นใจต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวไม่กล้าเดินทางมาท่องเที่ยวส่งผลโดยตรงต่อความชบเซาและหดตัวของภาคเศรษฐกิจและภาคการท่องเที่ยว ดังนั้นบทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทบทวนความรู้แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจนำการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เข้าไปมีบทบาทส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ 2) เพื่อนำเสนอแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงกีฬาชายแดนใต้กับมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการเมือง โดยศึกษาทบทวน แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาองค์ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและความสัมพันธ์ในมิติด้านต่างๆ และนำเสนอข้อเสนอแนะให้ผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจัดการพื้นที่ในจังหวัดชายแดนใต้ให้เหมาะสมและประสบความสำเร็จ โดยผ่านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

การนำ “การท่องเที่ยวเชิงกีฬา” เข้ามาบูรณาการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและการตระหนักรู้ถึงแหล่งท่องเที่ยว สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับพื้นที่ชายแดนใต้ และแหล่งท่องเที่ยวในมุมมองนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป นำไปสู่คุณค่าและประโยชน์ต่าง ๆ ให้เกิดกับจังหวัดชายแดนใต้ โดยส่งผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจสร้างรายได้ในพื้นที่ ด้านสังคม ประชาชน เยาวชน เห็นถึงคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในการเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักการให้อภัย อันจะนำไปสู่ความสามัคคี ปรงดอง สอดคล้องกับแผนงานการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ อย่างไรก็ตามการนำการท่องเที่ยวเชิงกีฬา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ให้ประสบผลสำเร็จ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมจากประชาชน

* อาจารย์ ดร. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

อีเมล dr.worapong@hotmail.com

Lecture, Master of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Phuket Rajabhat University,
E-mail address: dr.worapong@hotmail.com

ภาครัฐ เอกชน เคารพในความเชื่อ อัตลักษณ์ วิถีชีวิต ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน การยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลายใน “สังคมพหุวัฒนธรรม” เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว การเมือง ที่แท้จริงและมีความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยว ชายแดนใต้

Abstract

Sport tourism is an arising variety of tourism which gets its momentum from wellness trend and interest in sport and exercise. It can be classified into three major categories: Sport Event Tourism, Active Sport Tourism and Nostalgia Sport Tourism. There are plenty of fascinating natural and cultural attractions in southern border provinces, consists of Pattani, Yala and Narathiwat, however, their tourism potential is currently impeded by insurgency in the area. The insurrection decimates safety confidence and leads tourists to avoid the area, causing stagnant in regional trade and economy. This article has two main objectives. First, to review concepts and theories about sport tourism as a guidance for those interested in adopting the notions as one of the means to promote tourism in the region. Second, to present correlation between sport tourism in southern border region and its influence on various aspects, including economy, society, travel and politics. Using related studies and researches, an insight into sport tourism and its effect is established with some recommendations about applying the knowledge to achieve success in reforming local tourism management using sport tourism.

Integration of sport tourism could help inspire travel within the area by creating awareness and positive image of local attractions, bringing about maximizing their full potentiality and stimulation of local economy. In social aspect, both adults and youths would benefit from sport tourism in terms of sportsmanship, leading to solidarity. This is consistent with state plans and policies to create peace in the area that focus on love and harmony. In conclusion, successful application of sport tourism to develop southern border provinces could be achieved with the following to be considered: cooperation of citizens, public and private sectors; cultural diversity in terms of religions, languages, beliefs, identities and traditions; acknowledgement of living together in a multicultural society. This accomplishment would ultimately shape lasting regional economic, social, tourism and political stability.

Keywords : Sport Tourism, Tourism, Southern Border Province

1. บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งจัดอยู่ในรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ประกอบด้วยการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาให้ได้รับความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ได้รับความประทับใจและความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น รวมทั้งการเข้าชมกิจกรรมการแข่งขันควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมนันทนาการ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้รับความนิยมมากขึ้นอย่างรวดเร็วเริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1971 ในการประชุมสภาวิทยาศาสตร์การกีฬาและพลศึกษาระหว่างประเทศ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันและต่อเนื่องถึงอนาคต (Gibson, 1998; Goeldner and Ritchie, 2012; Hinch and Higham, 2011; Hodeck and Hovemann, 2016; Jakovlev et al., 2017; Kurtzman and Zauhar, 1995; Zajadacz, 2016) โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพ การเล่นกีฬาและออกกำลังกายกันมากขึ้น เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2559; Collins, 1991 อ้างถึงใน ไศรยา หอมชื่น, 2551) นอกจากนี้ความก้าวหน้าในด้านการคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้คนสามารถเข้าถึงและเดินทางได้สะดวกรวดเร็ว การพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสารทำให้สามารถเข้าถึงและรับชมกีฬาประเภทต่างๆได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็น การแข่งขันฟุตบอลโลก การแข่งขันกอล์ฟ เป็นต้น (Hinch and Higham, 2001; Urry, 2002) ปี พ.ศ. 2561 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยที่มีความสอดคล้องกับแนวโน้มพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบันและเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวของประเทศไทยในกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) สามารถแบ่งรูปแบบออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การติดตามชมกีฬาในมหกรรมการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ และการเดินทางมาเพื่อเล่นกีฬาชนิดต่างๆ ควบคู่กับการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมในพื้นที่นั้นๆ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559; Bull and Weed, 1999; Hall 1992) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการกีฬาให้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสนับสนุนอุตสาหกรรมกีฬาแบบครบวงจร สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศพร้อมทั้งมุ่งพัฒนาการกีฬาเพื่อการท่องเที่ยวและนันทนาการ และจัดตั้งเมืองกีฬาเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการกีฬาของภูมิภาค (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560; คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2559) จากข้อมูลการท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลา 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2558 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นมีการส่งเสริมให้มีความสำคัญตลอดมา ในปี พ.ศ. 2559 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถสร้างรายได้ 21,003 ล้านบาท มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศกว่า 3 ล้านคน ที่เข้าร่วมกิจกรรมชมหรือเล่นกีฬาในประเทศไทยโดยกิจกรรมที่ได้รับความนิยมสูง ได้แก่ ฟุตบอล มวยไทย ดำน้ำ ปั่นจักรยาน วิ่งมาราธอน เป็นต้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560; กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559; รสมารินทร์ อรุโณทัยพิพัฒน์ และ พรเทพ ดิษยบุตร, 2560)

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ทั้งด้านธรรมชาติ ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรมและการค้าชายแดน เช่น อุทยานแห่งชาติฮาลาบาลา ป่าพรุ สิรินธร มัสยิดกรือเซะ ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว วัดช้างให้ อำเภอบางขัน เป็นต้น แต่ต้องพบกับอุปสรรคที่สำคัญ คือ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ สร้างความไม่มั่นใจต่อนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าจะจังหวัดชายแดนใต้ เป็นพื้นที่ไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จึงทำให้ไม่กล้าเดินทางมาท่องเที่ยวส่งผลโดยตรงต่อความชบเซาและหดตัวของเศรษฐกิจ ที่ผ่านมามีมาตรการแนวทางการกระตุ้นส่งเสริมภาคเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวในพื้นที่แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นแนวทางหนึ่งที่จะได้รับการพิจารณาและสนับสนุนในการบริหารจัดการพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ให้ประสบผลสำเร็จ คือการนำ “การท่องเที่ยวเชิงกีฬา” เข้ามาบูรณาการในพื้นที่ในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการเมือง นอกจากนี้ แผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา) ปี พ.ศ.2561- 2564 ในเรื่องการท่องเที่ยวได้กำหนดการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรมและกีฬา การบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การนำเสนอสินค้าและบริการที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น การบริการนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทยรวมทั้งชาวต่างชาติโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอาเซียนให้เดินทางมาท่องเที่ยวใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน, 2559)

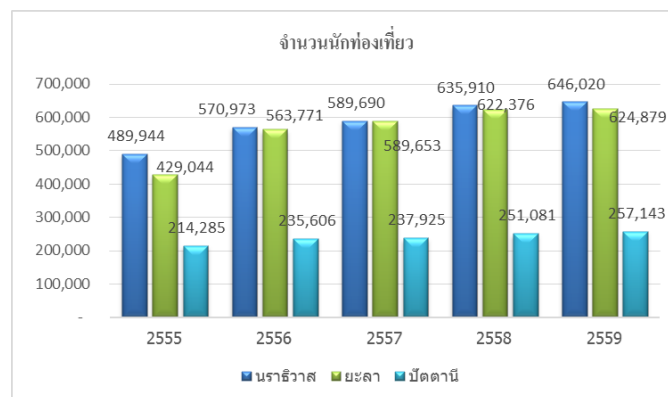
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจึงเป็นอีกหนึ่งรูปแบบทางการท่องเที่ยวที่สามารถชักจูงและดึงดูดให้คนเดินทางท่องเที่ยวทั้งด้านกิจกรรมการกีฬาและการท่องเที่ยว ส่งผลดีต่อทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง (Chalip, 2004; Hodeck and Hovemann, 2016; Hritz and Ross,2010) การท่องเที่ยวเชิงกีฬายังเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการสร้างความรัก ความสมัครสมานสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวของคนในชาติ ลดความขัดแย้งในพื้นที่ สามารถช่วยแก้ปัญหาชายแดนใต้ให้บรรเทาหรือหมดไป(การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2559) ทั้งยังมีส่วนทำให้บรรยากาศการท่องเที่ยวและภาพลักษณ์ในพื้นที่ดีขึ้นในมุมมองของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีตัวอย่างในการจัดกิจกรรมการกีฬาในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ อาทิเช่น งานแข่งขันเรือกอล์ฟและ Thai Fight นราธิวาส ยะลา ปัตตานี การแข่งขันฟุตบอลระดับประเทศ การปั่นจักรยาน Tour Deep South Thailand 2018 มหกรรมนกเขาชาวเสียมอาเซียน เป็นต้น

ดังนั้นบทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทบทวนความรู้แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เข้าไปมีบทบาทส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ 2) เพื่อนำเสนอแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงกีฬาชายแดนใต้กับมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการเมือง โดยการศึกษาทบทวน แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาองค์ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและความสัมพันธ์ในมิติด้านต่างๆ และนำเสนอข้อเสนอแนะให้ผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจัดการพื้นที่ในจังหวัดชายแดนใต้ให้เหมาะสมและประสบความสำเร็จโดยผ่านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

2. สถานการณ์การท่องเที่ยวใน 3 จังหวัดชายแดนใต้

การท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางธรรมชาติ ศาสนา ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม อาหารการกิน เป็นการผสมผสานเชื่อมโยงในความเป็น พหุวัฒนธรรมทางสังคม ชุมชนของคนท้องถิ่นทั้ง 3 เชื้อชาติ ได้แก่ ไทยพุทธ ไทยมุสลิมและคนไทยเชื้อสายจีน มีการคมนาคมติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนมีด่านชายแดนที่สำคัญ ได้แก่ ด่านสุโหงโกลก และด่านตากใบ จังหวัดนราธิวาส ด่านเบตง จังหวัดยะลา สำหรับแหล่งท่องเที่ยวใน 3 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนราธิวาส เช่น พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ วัดชลธาราสิงเห (วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย) เมืองการค้าชายแดนสุโหงโกลก มัสยิด 300 ปี ป่าพรุสิริธร จังหวัดปัตตานี เช่น วัดช้างให้ มัสยิด กรือเซะ ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว จังหวัดยะลา เช่น เขื่อนบางลาง ป่าฮาลาบาลา และอำเภอบตง เป็นต้น

ข้อมูลการท่องเที่ยวใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ในช่วงปี พ.ศ. 2555-2559 พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2559 มีจำนวน 1,133,273- 1,508,042 คน แสดงในภาพที่ 1 ส่วนรายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. 2555-2559 จำนวน 4,641- 6,469 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ยังคงเพิ่มขึ้นทุกปีต่อเนื่องทุกปีถึงจะอยู่ในอัตราการเพิ่มขึ้นที่ไม่มากนัก แต่คงเป็นโอกาสและความหวังในการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวโดยเฉพาะตลาดในกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับผู้คนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และสอดคล้องกับการสนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองรองในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย

ภาพที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2559

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561

3. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) ประกอบจากคำ 2 คำเข้าด้วยกัน คือ คำว่า “การท่องเที่ยว (Tourism)” และ “กีฬา (Sports)” แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงกีฬาต้องมีความสนใจทั้งใน การท่องเที่ยว และการกีฬาร่วมกัน โดยกิจกรรมกีฬาจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในบริบทของการท่องเที่ยวใน ขณะเดียวกันการท่องเที่ยวและการเดินทางจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับกีฬา

นักวิชาการให้คำจำกัดความ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ไว้ดังนี้ Standeven and De Knop (1999) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในทุกรูปแบบของกิจกรรม ทั้งการ เข้าร่วมกิจกรรมเชิงกีฬาแบบเล่นกีฬา (Active Sport Tourism) หรือการเข้าร่วมแบบเข้าชม (Passive Sport Tourism) ซึ่งอาจเป็นแบบไม่เป็นทางการหรือเป็นทางการก็ได้โดยเหตุผลที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์หรือธุรกิจ และมีการ เดินทางออกจากถิ่นที่อยู่หรือที่ทำงานโดยปกติ Weed and Bull (1997) การท่องเที่ยว เชิงกีฬา หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการใช้เวลาในช่วงวันหยุดทำกิจกรรมทางการกีฬาในส่วน ที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมการแข่งขันและการเข้าชม

โดยสรุป การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หมายถึง การเดินทางออกจากถิ่นที่อยู่หรือถิ่นที่ประกอบอาชีพอยู่โดย ปกติเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ไปยังอีกสถานที่หนึ่งเป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี โดยมีการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา (โดยอาจจะเป็นการเข้าร่วมแบบเล่นกีฬา หรือการเข้าร่วมแบบเข้าชม) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในการ ท่องเที่ยว โดยวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางอาจจะเป็นการเข้าร่วมในกิจกรรมกีฬานั้นหรือไม่ก็ได้

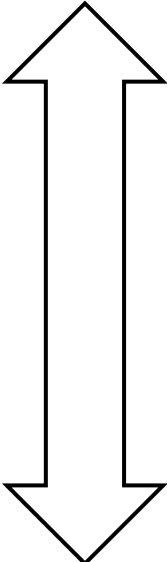
4. ประเภทการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

วิวัฒนาการการท่องเที่ยวเชิงกีฬานั้นเริ่มต้นจากการนำกีฬามาเป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศต่างๆ (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2559; Yazdanpanah, Soleimani, and Ozrudi, 2013) โดยใช้กิจกรรมกีฬามาเป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบัน กีฬาเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างมากทั้งในบริบทชีวิตประจำวันและการท่องเที่ยว ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงเริ่มนำกิจกรรมกีฬามาใช้เป็นจุดเด่นของประเทศในการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากที่ต่างๆ เข้ามาท่องเที่ยวและ กลายมาเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงกีฬา(Sport Tourism Destination) ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เดินทางเข้ามาเรียนรู้และสร้าง ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ ควบคู่ ไปกับการเสริมสร้างสุขภาพร่างกาย และนำไปสู่การพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศผ่านการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง สร้างการกระจายรายได้ให้กับท้องถิ่น และสนับสนุนการท่องเที่ยว (นลินทิพย์ พิมพ์กัลลัด และ ภรณี หลาวทอง, 2560; Chalip, 2004; Hodeck and Hovemann, 2016; Hritz and Ross,2010; Jakovlev et al., 2017)

ทั้งนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2559) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้เป็น 3 ประเภท ตามกิจกรรมกีฬา (Gibson, 1998) ได้แก่ 1. การท่องเที่ยวเพื่อเข้าร่วมงานกีฬาหรือมหกรรมกีฬา (Sport Event Tourism) ประกอบด้วยผู้เข้าชมและนักกีฬาที่เข้าแข่งขัน เช่น มหกรรมกีฬา โอลิมปิกเกมส์ วอลเลย์บอลเวิลด์กรังด์ปรีซ์ เป็นต้น 2. การท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬา (Active Sport Tourism) เป็นกรณีที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมในกิจกรรมที่มีการเล่นกีฬา กิจกรรมที่เข้าร่วมนี้มีได้หลากหลายรูปแบบตามชนิด

กีฬา เช่น ฟุตบอล ปั่นจักรยาน วิ่งมาราธอน เป็นต้น โดยการเดินทางไปเล่นกีฬาจะเป็นไปในลักษณะเพื่อการแข่งขันหรือไม่ก็ได้ ประเภทของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬากลุ่มนี้แบ่งออกเป็นนักท่องเที่ยวเพื่อการเล่นกีฬาในการแข่งขัน (Activity Participant) และนักท่องเที่ยวเพื่อการเล่นกีฬาเป็นงานอดิเรก (Hobbyist) อาทิเช่น งานวิ่งกรุงเทพมหานคร การแข่งขันกีฬาจักรยาน Tour of Thailand กีฬาปีนเขาไร้เลย จังหวัดกระบี่ การแข่งขันไตรกีฬา พัทยา 3. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อความทรงจำ (Nostalgia Sport Tourism) เป็นการเดินทางไปยังสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับกีฬาที่มีชื่อเสียง เช่น พิพิธภัณฑกีฬา การเข้าค่ายฝึกกีฬากับนักกีฬาที่มีชื่อเสียง เป็นต้น (Gibson, 1998) ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา รูปแบบและระดับกิจกรรมด้านการเล่นกีฬา แสดงในตารางที่ 1

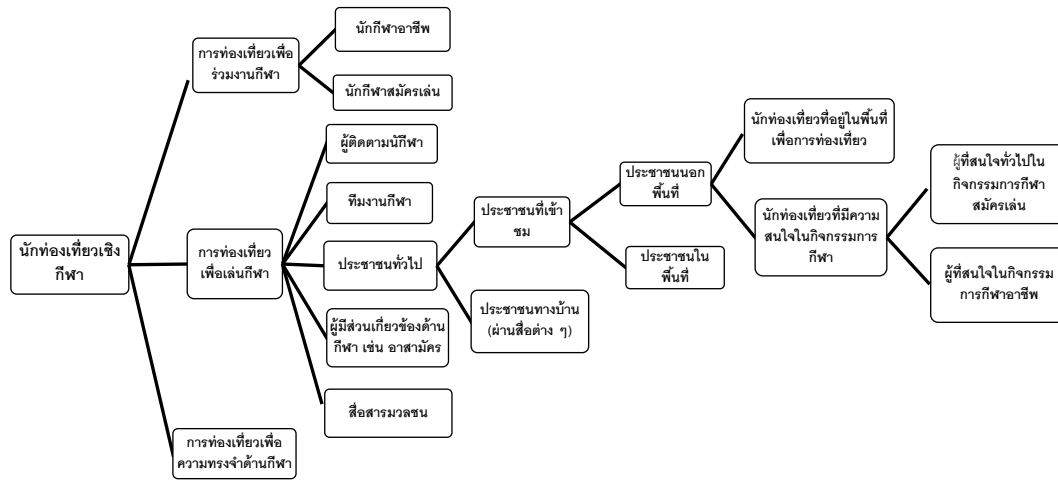
ตารางที่ 1 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา	ประเภทของการท่องเที่ยว	ระดับกิจกรรมด้านการเล่นกีฬา
เยี่ยมชมสถานที่ด้านการกีฬา	<ul style="list-style-type: none"> ● การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อความทรงจำ (Nostalgia Sport Tourism) ● ผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว 	 <p>น้อย</p> <p>มาก</p>
การเดินทางพร้อมนักกีฬา (ญาติหรือ แฟนกีฬา)	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว ● การท่องเที่ยวงานหรือมหกรรมกีฬา (Sport Event Tourism) 	
เข้าร่วมงานหรือเข้าชมการแข่งขันกีฬา	<ul style="list-style-type: none"> ● แฟนกีฬา 	
เข้าร่วมแข่งขันหรือเล่นกีฬา (นักกีฬาสมัครเล่น)	<ul style="list-style-type: none"> ● การท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬา (Active Sport Tourism) ● ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว 	
เข้าร่วมแข่งขันแบบนักกีฬาอาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> ● นักกีฬาอาชีพ 	

ที่มา : Zajadacz (2016)

การท่องเที่ยวเชิงกีฬามีความเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายภาคส่วน (แสดงในภาพที่ 2) ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักกีฬาอาชีพและสมัครเล่น กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เล่นกีฬาและไม่เล่นกีฬา กลุ่มผู้ชมกีฬาในงานหรือมหกรรมกีฬา ผู้ฝึกสอน ทีมงาน ผู้ติดตาม กองเชียร์ หรือผู้ประกาศข่าวและสื่อมวลชน รวมถึงผู้คนที่ท้องถิ่นและผู้ประกอบการโดยรอบพื้นที่ที่จัดกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน ท้องถิ่น สามารถก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เกิดการจับจ่ายใช้สอยในด้านการเดินทาง ที่พัก อาหาร สินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายต่างๆ ทั้งก่อนการแข่งขัน ระหว่างการแข่งขัน และ

ภายหลังสิ้นสุดการแข่งขัน (Barajas, Coates and Sanchez-Fernandez, 2016; Higham, 1999; Hritz and Ross, 2010; Irwin and Sandler, 1998; Robinson and Gammon, 2004) นอกจากนี้แล้ว การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของพื้นที่ที่เป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เป็นที่รู้จัก เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำความเข้าใจในวัฒนธรรมและสังคม เพิ่มปริมาณพื้นที่นันทนาการให้แก่คนในท้องถิ่นและผู้ที่มาเยี่ยมเยือนได้ใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการกีฬา (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2559; Getz, 2005; Hritz and Ross, 2010; Rutherford and Fernie 2005; Weed and Bull, 1997a)

ภาพที่ 2 นักท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา
 ที่มา : Duglio and Beltramo (2017)

5. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

Standeven and De Knop (1999) กล่าวว่า การที่จะเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่สำคัญได้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบหลักสองส่วน ได้แก่ 1. สถานที่ (Places) สถานที่จัดการแข่งขันมีความน่าสนใจรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น 2. กิจกรรม (Activities) มีกิจกรรมกีฬาที่ได้มาตรฐาน สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมทั้งการแข่งขันและเข้าชมที่มีความหลากหลายและได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างจากสถานที่อื่น ๆ การนำกิจกรรมกีฬาและการท่องเที่ยวมาบูรณาการร่วมกันทำให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงกีฬานั้น สามารถทำได้ 2 ลักษณะ (ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์,ม.ป.ป.) ดังนี้ ลักษณะที่ 1 การใช้กีฬาเป็นกิจกรรมหลักและการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเสริม การจัดการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ เป็นการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเสริมให้กับผู้เกี่ยวข้องในการแข่งขันกีฬา ลักษณะที่ 2 การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นหลักและกีฬาเป็นกิจกรรมเสริม เป็นการบริหารจัดการกิจกรรมทางการกีฬาให้กับนักท่องเที่ยวทั่วไปที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์อื่นไม่ใช่เพื่อกีฬา เช่น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การประชุมสัมมนา และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีความสำคัญสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้ เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถนำเสนอ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และการให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพ แก่ นักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เหมาะสมกับพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ควรเป็น การใช้กีฬาเป็น กิจกรรมหลักและการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเสริม เช่น การท่องเที่ยวเพื่อร่วมงานกีฬา (Sport Event Tourism) ควบคู่กับการท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬา (Active Sport Tourism) ซึ่งกีฬาที่จะนำมาจัดการแข่งขันควรเป็นกีฬาที่ ได้รับความนิยมสนใจและมีแฟนกีฬาให้การสนับสนุนอย่างหนาแน่น โดยเป็นการจัดระดับประเทศหรือนานาชาติ เช่น ฟุตบอล แบดมินตัน วอลเลย์บอล เป็นต้น เพื่อเป็นการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว สร้างภาพลักษณ์ ที่ดี และสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นผ่านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Getz, 2005; Hodeck and Hovemann, 2016; Hritz and Ross, 2010; Kotler, Haider, and Rein, 1993) นอกจากนี้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทางภาครัฐควรต้องมีการวางแผน การจัดการแข่งขันให้เป็นมาตรฐานสากล เช่น สนามการแข่งขัน อุปกรณ์สนับสนุน ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในการรองรับนักกีฬา นักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวและใช้บริการ (Higham, 1999; Irwin and Sandler, 1998)

6. แนวคิดความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาชายแดนใต้ในมิติด้านต่างๆ

“...ในหลักการ การกีฬาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญพื้นฐานที่จะส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรงและสามารถที่จะ แสดงฝีมือในเชิงกีฬาเพื่อความสามัคคีและเพื่อให้คุณภาพของมนุษย์ที่ดีขึ้น มาเวลานี้การกีฬาก็นับว่ามี ความสำคัญในทางอื่นด้วยคือ ในทางสังคมทำให้คนในประเทศชาติได้หันมาปฏิบัติสิ่งที่มีประโยชน์ มีสุขภาพของ ร่างกายและของจิตใจ ทำให้สามารถที่จะอยู่เป็นสังคมอย่างอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญของ บ้านเมืองและโดยเฉพาะในการกีฬาระหว่างประเทศก็ได้เพิ่มความสำคัญกับมนุษย์อื่นซึ่งอยู่ในประเทศอื่น ฉะนั้น กีฬามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคนและชีวิตของบ้านเมือง ถ้าปฏิบัติกีฬาอย่างถูกต้องหมายถึงว่า อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถก็จะได้นำชื่อเสียงแก่ตนแก่ประเทศชาติ ถ้าปฏิบัติกีฬาด้วยความเรียบร้อย ด้วยความสุภาพ ก็ทำให้มีชื่อเสียงเหมือนกัน และจะส่งเสริมความสามัคคีในประเทศชาติ...”

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับกีฬาที่ได้พระราชทานเนื่องในวันกีฬาแห่งชาติ

พระราชดำรัสตั้งกล่าวข้างต้นเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2560-2564) และสอดคล้องกับการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และนโยบาย กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา ที่กำหนดยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์ การนำประเทศไทยไปสู่ศูนย์กลางการ ท่องเที่ยวในเอเชียอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยเน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีงาม และพัฒนาการกีฬาให้ เป็นกลุ่มผู้นำการกีฬาแห่งเอเชีย ส่งเสริมการทำกิจกรรม การแข่งขันกีฬาทั้งระดับชาติและนานาชาติ บูรณาการ และประสานงานด้านการท่องเที่ยวและกีฬา ให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบกับทุกภาคส่วน สามารถตอบสนองต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว และการเมือง นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนใต้สามารถนำมาเชื่อมโยงกับนโยบายการสร้างความเป็นธรรม ความปรองดองและสมานฉันท์ใน ชาติ ให้เกิดความรู้สึกเป็นชาติเดียวกันอยู่อย่างสันติสุข ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงกีฬาจะเป็นพลังในการเข้าถึง ประชาชน สร้างการยอมรับและส่งเสริมสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้อง กับศักยภาพ ความต้องการและลักษณะพิเศษเฉพาะของพื้นที่ชายแดนใต้

ดังนั้นควรมีการบูรณาการความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาในชายแดนใต้กับมิติต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว การเมือง การแก้ปัญหาความมั่นคง การแก้ปัญหาอาชญากรรม การสร้างความสุข ความสมัครสมานสามัคคีปรองดองของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาพื้นที่ชายแดนใต้ให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่อไป

มิติทางเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่นชายแดนใต้ เกิดจากการใช้จ่ายและการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เช่น ด้านที่พัก โรงแรม เกสต์เฮาส์ ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านอาหารท้องถิ่น (ไทยและมุสลิม) ร้านอาหารริมทาง (Street Food) ร้านสินค้าของที่ระลึก ธุรกิจบริษัทนำเที่ยว ตัวอย่างการท่องเที่ยวเชิงกีฬา การแข่งขันไตรกีฬา เมืองพัทยา สามารถสร้างรายได้ในท้องถิ่นถึง 60 ล้านบาท การจัดการแข่งขันมาราธอนไอรอนแมน สร้างรายได้ 400 ล้านบาทให้แก่พื้นที่ที่จัดการแข่งขัน งานแข่งขันจักรยานระดับโลก รายการ “เลแทป ไทยแลนด์ บาย เลอ ตูร์เดอฟร็องส์” จังหวัดพังงา ปี พ.ศ. 2561 คาดว่าจะก่อให้เกิดรายได้ทางเศรษฐกิจ ทั้งทางตรงและทางอ้อมประมาณ 223 ล้านบาท นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ก่อให้เกิดการสร้างงานให้แก่คนในท้องถิ่น ลดปัญหาการว่างงาน สร้างอาชีพใหม่ทั้งงานทางตรงและทางอ้อม ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น คนในพื้นที่สามารถเข้าถึงการจ้างแรงงานได้อย่างเท่าเทียม เช่น ธุรกิจขนาดแผนไทย ธุรกิจออกก่าลังกาย ธุรกิจขายอุปกรณ์ท่องเที่ยวและกีฬา ธุรกิจเวชศาสตร์การกีฬา (Sports Medicine) เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัย รัชชาติ ทศนัย และ วรเดช จันทรร (2559) พบว่า จังหวัดบุรีรัมย์มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่ดีขึ้น อย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับก่อนที่จะมีทีมบุรีรัมย์ยูไนเต็ด ด้านเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2547 – 2551 (ก่อนที่จะมีทีมบุรีรัมย์ยูไนเต็ด) มีมูลค่าเฉลี่ย 5 ปี 41,368 ล้านบาท และมีอัตราการเพิ่มขึ้นในแต่ละปี 3,004 ล้านบาท หรือเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรเฉลี่ย 5 ปี คือ 30,153 บาทต่อคนต่อปี และมีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเพียง ปีละ 2,740 บาทต่อปี หลังจากเริ่มตั้งทีมฟุตบอล และจัดกิจกรรมต่างๆทางกีฬาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552 พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมของ จังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2556 มีมูลค่าเฉลี่ย 5 ปี 67,388 ล้านบาท รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรเฉลี่ย 5 ปี คือ 53,000 บาทต่อคนต่อปี และมีอัตราการเพิ่มขึ้นในแต่ละปี 5,644 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งพบว่าอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยของรายได้ถึง 2 เท่าเมื่อเทียบกับก่อนการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

มิติทางสังคมและวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่สามารถทำให้คนที่มีความแตกต่างกันในทางศาสนา เชื้อชาติ วัฒนธรรม สามารถเดินทางมาเข้าร่วมแข่งขัน เล่นกีฬา หรือเข้าชมกีฬา เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ ความเป็นมิตรไมตรี ความเข้าใจอันดี ลดความแตกแยกขัดแย้ง และสร้างความสมัครสมานสามัคคี นอกจากนี้แล้วการท่องเที่ยวเชิงกีฬายังเป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่ช่วยลดความตึงเครียดระหว่างคนในพื้นที่และผู้มาเยือน การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นโอกาสที่จะได้แสดงศักยภาพของพื้นที่ชายแดนใต้ในการจัดการแข่งขันหรือจัดกิจกรรมด้านกีฬา และยังเป็นการประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่จังหวัดชายแดนใต้ สำหรับการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวของนักกีฬา นักท่องเที่ยว รวมทั้งประชาชนทั่วไปในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาและการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต อาหารการกินในพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ สอดคล้องกับงานวิจัย สาวิณีย์ พลเยี่ยม และ โอชญัญญา บัวธรรม (2559) พบว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ที่พัฒนาขึ้นมาโดยผ่านสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ยูไนเต็ด มีบทบาทด้านสังคมในการปลูกจิตสำนึก รักถิ่นที่อยู่บ้านเกิดและการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของบ้านที่ดีต้อนรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้งานวิจัยของ รัฐชาติ ทศนัย และ วรเดช จันทรร (2559) พบว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ผ่านทีมบุรีรัมย์ยูไนเต็ด สามารถสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในจังหวัดบุรีรัมย์อย่างมาก สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและทำให้จังหวัดเป็นที่รู้จักของคนทั่วประเทศเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้พบว่าปัญหาเสพติดในพื้นที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดและเยาวชนจำนวนมากหันมาสนใจกีฬาอย่างจริงจัง

มิติทางการท่องเที่ยว

การประยุกต์ใช้การท่องเที่ยวเชิงกีฬาในการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนใต้ ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้สนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเพิ่มมูลค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว ทั้งมูลค่าด้านตัวเงินและคุณค่าแท้จริงในจิตใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วัชระ เชียงกุล (2560) พบว่า จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวและการกีฬาควบคู่กัน นอกเหนือ จากการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาให้เป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่สำคัญของประเทศไทย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนี ศรีนวล และ อัครวิณ แสงพิบูล (2560) และ กุลพิชญ์ โภโคยอุดม (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยว จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยด้านกิจกรรมที่น่าสนใจ และปัจจัยด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะกิจกรรมที่น่าสนใจที่ทำให้บุรีรัมย์กลายเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงได้แก่กิจกรรมทางด้านกีฬา ทั้งทางด้านการแข่งขันและการเข้าชมกีฬา เช่น ฟุตบอลสโมสร การแข่งรถมอเตอร์ไซด์ทางเรียบระดับประเทศ และนานาชาติ เป็นต้น สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ จากการศึกษาของงานวิจัย รัฐชาติ ทศนัย และวรเดช จันทรร (2559) พบว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬามีผลดีในด้านการท่องเที่ยวโดยที่จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดบุรีรัมย์ มีประมาณ 600,000 คนก่อนปี พ.ศ. 2552 หลังจากการนำการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเข้ามาพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นจำนวน 879,452 คน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 808.48 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2552 และในปี พ.ศ. 2556 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 1,186,759 คน รายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ที่ 1,659.79 ล้านบาท นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ นลินทิพย์ พิมพ์ก๊อต และ ภรณี หลาวทอง (2560) พบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและการเป็นเมืองกีฬาของจังหวัดบุรีรัมย์มีศักยภาพที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวและเป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียงได้

มิติทางการเมือง

“การท่องเที่ยวเป็นหนทางสู่สันติภาพ (Tourism is a Passport to Peace)” UN, 1967

“กีฬามีส่วนร่วมในการสร้างโลกให้สงบสุขสันติและน่าอยู่ขึ้น” IOC, 2017

จากคำกล่าวข้างต้น การท่องเที่ยวและกีฬาเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างความสงบสุข สันติภาพให้เกิดขึ้นในหมู่คนที่มีมาจากสังคมที่แตกต่างกัน โดยได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กิจกรรม ความรู้ ความคิด และสัมผัสกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี สร้างความรักสามัคคีร่วมกัน

การท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชายแดนใต้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่ต่างท้องถิ่นต่างวัฒนธรรม นำไปสู่ความเข้าใจระหว่างผู้ที่ขัดแย้งและความคิดเห็นต่างกันให้มีความเข้าใจอันดีต่อกันและเกิดสันติภาพขึ้นในพื้นที่ชายแดนใต้ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจึงเป็นเสมือนสื่อนำไปสู่สันติภาพในพื้นที่ที่ขัดแย้งเสริมสร้างความเป็นมิตรไมตรีระหว่างกัน โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นสื่อกลาง ที่เรียกว่า “Sport Tourism Diplomacy” หรือ “การทูตผ่านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา” ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 1 “ป้องกัน ดิบโพลเมซี” เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2514 การแข่งขันป้องกันที่ประเทศญี่ปุ่น นักป้องกันชาวอเมริกันและนักป้องกันชาวจีนมีการสนทนากันบนรถบัสซึ่งถือว่าเป็นความกล้าอย่างมากในยุคที่จีนกำลังอยู่ในช่วงปฏิวัติวัฒนธรรมและเป็นหนึ่งเหตุการณ์ในการเริ่มต้นการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2522 กรณีศึกษาที่ 2 “การทูตสเก็ตลีลา” และ “ฮอกกี้น้ำแข็ง” ในปี พ.ศ. 2561 เกาหลีเหนือและใต้เดินทางร่วมพิธีเปิดมหกรรมโอลิมปิกฤดูหนาวที่เกาหลีใต้ภายใต้ธงเดียวกัน (Korean Unification Flag) พร้อมทั้งเกาหลีเหนือส่งนักกีฬาสเก็ตลีลา 2 คนเข้าร่วมการแข่งขัน และการรวมทีมฮอกกี้น้ำแข็งในการแข่งขัน ความร่วมมือ ในเกมกีฬาเป็นจุดเริ่มต้นของสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลีที่เกิดขึ้นในวันที่ 27 เมษายน 2561 ในการพบปะหารือระหว่างผู้นำเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้

7. ข้อเสนอแนะ

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในมิติด้านต่างๆ สามารถนำเสนอแนวทางการจัดการ มุมมอง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาชายแดนใต้ให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในภาคีภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆสำหรับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและการท่องเที่ยวควบคู่กับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ การยอมรับ เคารพและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลายใน “สังคมพหุวัฒนธรรม” เพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

2. จัดเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในทุกด้าน เช่น สถานที่จัดงาน สนามการแข่งขัน อุปกรณ์ บุคคลากรสนับสนุนที่มีความรู้ความสามารถในด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์สากล เช่น การจัดสร้างสปอร์ต คอมเพล็กซ์ (Sport Complex) สนามกีฬาในร่ม (Indoor Stadium) ที่ได้มาตรฐานสากลเพื่อรองรับการแข่งขันกีฬาระดับประเทศ และนานาชาติ อาทิเช่น การแข่งขันวอลเลย์บอล แบทมินตัน ฟุตซอล เป็นต้น

3. ผลักดันให้พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism Destination) หรือเป็นเจ้าภาพในการจัดมหกรรมกีฬา การแข่งขันกีฬา การประชุมด้านกีฬาในระดับชาตินานาชาติ (Sport Tourism Event) อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีใน 3 จังหวัดชายแดนใต้เพื่อเกิดการกระจายตัวทางเศรษฐกิจและกระตุ้นการท่องเที่ยว โดยกีฬาที่นำมาจัดการแข่งขันควรเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมหรือกีฬาที่เป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่ เช่น ฟุตบอล วิ่งมาราธอน มวยไทย ปันจักสีลัด เป็นต้น เพื่อกระตุ้นความน่าสนใจในกีฬาหรือกิจกรรมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

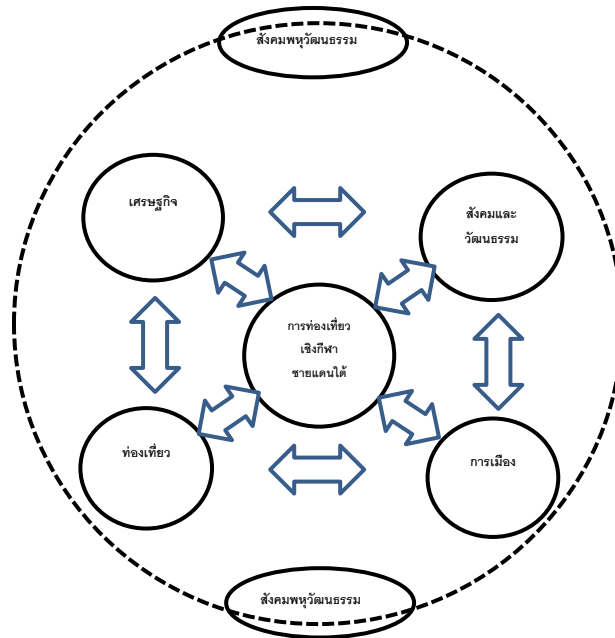
4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้มีแนวคิดเกี่ยวกับการลดปัญหาความขัดแย้ง ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนใต้โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นแรงขับเคลื่อน

5. สนับสนุนในการให้การจัดตั้งทีมกีฬาในจังหวัดชายแดนใต้ ให้เป็นตัวแทนในแต่ละพื้นที่ ประจำจังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน เพื่อให้เกิดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของ สังคม ประชาชนให้เกิดการตื่นตัวในการร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬา พร้อมเน้นการสร้างความรัก ความผูกพันในทีมกีฬา การสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในพื้นที่ อาทิเช่น ทีมฟุตบอลของกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้

6. การร่วมมือประสานงานกับสื่อมวลชนในการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เนื่องจากสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารในช่วงก่อนระหว่างและหลังการจัดกิจกรรม โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น การถ่ายทอดสดผ่านโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์ ไปยังผู้ชมจำนวนมากเป็นการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปและนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา รับผิดชอบต่อข้อมูลต่างๆ อย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่น และมีมุมมองใหม่ๆที่ดีเกี่ยวกับพื้นที่ชายแดนใต้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

7. มีการจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชายแดนใต้อย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในแต่ละด้านอย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอควบคู่ไปด้วย

จากการสังเคราะห์องค์ความรู้ในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและข้อเสนอแนะตามที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปแนวคิดความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬากับการท่องเที่ยวชายแดนใต้ในมิติต่างๆ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงกีฬาชายแดนใต้กับมิติด้านต่างๆ
ที่มา: ผู้วิจัย

8. สรุป

บทความนี้ต้องการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในชายแดนใต้ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมโดยให้ความสำคัญในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬารวมทั้งการเข้าชมการแข่งขันควบคู่กับการท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้วงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีจำนวนไม่มากและอยู่ในวงจำกัดที่จะกล่าวถึงความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว การเมืองในจังหวัดชายแดนใต้ที่ต้องการแนวคิด มุมมอง ข้อเสนอแนะที่มีความหลากหลายในการร่วมค้นหาแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมพื้นที่ชายแดนใต้ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทั้งระบบในด้านอุปสงค์และอุปทานให้มีประสิทธิภาพและไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อแสดงถึงศักยภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนใต้ให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism Destination) ในระดับชาติและนานาชาติ พร้อมทั้งการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศาสนา ประเพณี ศิลปและวัฒนธรรมในพื้นที่ ที่สามารถดึงดูดนักกีฬา นักท่องเที่ยว ในการเดินทางสร้าง

ประสบการณ์การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ ควบคู่ไปกับกิจกรรมด้านกีฬา ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาแก่พื้นที่ชายแดนใต้ในสายตานักท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนักท่องเที่ยวทั่วไป

จุดมุ่งหมายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีวัตถุประสงค์ในการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจ สร้างรายได้จากการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นในธุรกิจที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว ที่พัก อาหาร และภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับท้องถิ่น จังหวัด ประเทศ โดยต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน เพื่อดำเนินการกำหนดนโยบาย รูปแบบ กระบวนการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่ชายแดนใต้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมั่นคง ด้านภาคสังคม เพื่อให้ประชาชน เยาวชน ได้เห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ส่งผ่านการจัดการกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกาย ในการเป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักการให้อภัย อันจะนำไปสู่ความรัก ความสามัคคี ประองดอง ภาคภูมิใจและห่วงแหนในท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจยอมรับและให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพิ่มขึ้นในการแก้ปัญหาชายแดนใต้

อย่างไรก็ตามการนำการท่องเที่ยวเชิงกีฬามาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยวชายแดนใต้ในมิติต่างๆ ควรต้องคำนึงถึงการสร้างการมีส่วนร่วม ความเข้าใจในแนวทางที่สอดคล้องทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของคนในพื้นที่ ชุมชน ในบริบทของศาสนา วัฒนธรรม การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เท่าเทียม และการยอมรับความคิด ความเชื่ออัตลักษณ์ วิถีชีวิตที่แตกต่างกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนั้น “การท่องเที่ยวเชิงกีฬา” เป็นเพียงแนวทางหนึ่งเท่านั้นที่จะช่วยแก้ปัญหาพื้นที่ในภาพรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว สังคม การเมืองในพื้นที่ชายแดนใต้ให้กลับมาดีขึ้นได้ พร้อมทั้งช่วยผลักดันเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนที่แท้จริงในจังหวัดชายแดนใต้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- _____. (2560). แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔). กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- _____. (2561). สถิติด้านการท่องเที่ยวปี 2555-2559. เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2561 เข้าถึงได้จาก <https://www.mots.go.th/main.php?filename=index>
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). “การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism).” รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 6 (ตุลาคม-ธันวาคม): หน้า 68-81.
- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2559). แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กุลพิชญ์ โภไคยอุดม. (2557). “The Emergence of Sport Event Tourism Destination in Buriram.” วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ปีที่ 15 ฉบับที่ 3: หน้า 1-8.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ไทยรัฐ. (2560). ตั้งเป้า "สปอร์ตฮับ" ภายใน 10 ปี. เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2561 เข้าถึง <https://www.thairath.co.th/content/899611>.
- นลินทิพย์ พิมพ์ก๊อต และ ภรณ์ หลาวทอง. (2560). “ศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ.” Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน): หน้า 505-522.
- รสมารินทร์ อรุณทัยพิพัฒน์ และ พรเทพ ดิษยบุตร. (2561). “คุณลักษณะของที่พักแรมที่เป็นมิตรกับจักรยานตามความต้องการของนักปั่นจักรยานทางไกลเพื่อการท่องเที่ยว.” Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม): หน้า 1476-1487.
- รัฐชาติ ทัศนัย และ วรเดช จันทรรต. (2559). “บทบาทของสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ยูไนเต็ดในการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์.” วารสารวิจัยและพัฒนาโลยลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม): หน้า 77-86.
- วัชร เชียงกุล. (2560). “การประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานของปัจจัยที่ควรพิจารณาด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จังหวัดบุรีรัมย์.” วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ 11 ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม): หน้า 123-137.

- วันทนี ศรีนวล และ อัคริน แสงพิกุล. (2560). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย.” *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์* ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน): หน้า 175-194.
- ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์. (ม.ป.ป.). *กีฬากับการท่องเที่ยว*. เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2561 เข้าถึงได้จาก lib.dtc.ac.th/article/tourism/0031.pdf
- ไศรยา หอมชื่น. (2551). “ศตวรรษที่ 21 ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬา.” *E-TAT Tourism Journal* ฉบับที่ 3: หน้า 1-14.
- สาวิณี พลเยี่ยม และ โอษฐ์ญา บัวธรรม. (2559). “บทบาทของสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ดกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์.” *วารสารช่อพะยอม* ปีที่ 27 ฉบับที่ 1: หน้า 91-101.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน. (2559). *แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564)*. สงขลา: สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน.

ภาษาต่างประเทศ

- Barajas, A., Coates, D., and Sanchez-Fernandez, P. (2016). “Beyond retrospective assessment. Sport event economic impact studies as a management tool for informing event organization.” *European Research on Management and Business Economics* 22: 124–130.
- Bull, C. J. and Weed, M.E. (1999). “Niche markets and Small Island Tourism: The Development of Sports Tourism in Malta.” *Managing Leisure* 4, 3:142-155.
- Chalip, L. (2004). “Beyond Impact: A General Model for Sport Event Leverage.” In *Interrelationships, Impacts and Issues*, 226 - 252. Edited by Ritchie, B.W. and Adair, D. Tonawanda, NY: Channel View Publications.
- Duglio, D., and Beltramo, R. (2017). “Estimating the Economic Impacts of a Small-Scale Sport Tourism Event: The Case of the Italo-Swiss Mountain Trail Collon Trek.” *Sustainability* 9, 343 :1-17.
- Getz, D. (2005). *Event management and event tourism*. 2nd ed. Putnam Valley, NY: Cognizant Communication Corporation.
- Gibson, H. J. (1998). “Active sport tourism: who participates?.” *Leisure Studies* 17: 155–170.
- Goeldner, C. R., and Ritchie, J. R. (2012). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies* 12th ed. Hoboken NJ: John Wiley & Sons.
- Hall, C.M. (1992). *Hallmark Tourist Events: Impacts, Management and Planning*. London: Belhaven Press.

- Higham, J. (1999). "Commentary-Sport as an Avenue of Tourism Development: An Analysis of the Positive and Negative Impacts of Sport Tourism." **Current Issues in Tourism** 2, 1: 82-90.
- Hinch, T. D., and Higham, J. E. S. (2011). **Sport tourism development**. 2nd ed. Bristol, UK: Channel View Publications.
- _____. (2001). "Sport Tourism: a Framework for Research." **International Journal of Tourism Research** 3: 45-58.
- Hodeck, A., and Hovemann, G. (2016). "Motivation of active sport tourists in a German highland destination – a cross-seasonal comparison." **Journal of Sport and Tourism** 20, (3-4): 335-348.
- Hritz, N., and Ross, C. (2010). "The Perceived Impacts of Sport Tourism: An Urban Host Community Perspective." **Journal of Sport Management** 24: 119-138.
- Irwin, R., and Sandler, M. (1998). "An Analysis of Travel Behavior and Event-Induced Expenditures among American Collegiate Championship Patron Groups." **Journal of Vacation Marketing** 4, 1: 78-90.
- Jakovlev, Z., Dimitrov, N.V., Koteski, C., and Serafimova, M. (2017). "Sport Tourism as the most important alternative form of Tourism – Strategies and Challenge." **Economic Development** 3: 197-207.
- Kotler, P., Haider, H. D., and Rein, I. (1993). **Marketing Places: Attracting Investment, Industry, and Tourism to Cities, States, and Nations**. London: The Free Press.
- Kurtzman, J., and Zauhar, J. (1995). "Research: sport as a touristic endeavor." **Journal of Tourism Sport** 4 : 5-19.
- Robinson, T., and Gammon, S. (2004). "A question of primary and secondary motives: revisiting and applying the sports tourism framework." **Journal of Sports Tourism** 9, 3: 3-10.
- Rutherford, A., and Fernie, G. (2005). "The accuracy of footballers' estimations of their own heading frequency." **Applied Cognitive Psychology** 19: 477-497.
- Standeven, J., and De Knop, P. (1999). **Sport tourism**. Champaign: Human Kinetics.
- Urry, J. (2002). **The Tourist Gaze: Leisure and Travel in Contemporary Societies**. London: Sage Publications.
- Weed, M. E., and Bull, C. J. (1997). "Influences on Sport Tourism Relations in Britain: The Effects of Government Policy." **Tourism Recreation Research** 22, 2: 5-12.

_____. (1997a). "Integrating sport and tourism: a review of regional policies in England."

Progress in Tourism and Hospitality Research 3: 129-148.

Yazdanpanah, M., Soleimani, G and Ozrudi, M.F. (2013). "Sport tourism marketing from attitude of sport and tourism managers in Iran." **International Journal of Sport Studies** 3, 4: 345-349.

Zajadacz, A. (2016). "Sport Tourism: An Attempt to Define the Concept." **Tourism** 26, 1: 96-97.